

Utbildningsinspektion i Röllingby gymnasium, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Inledning

Skolinspektionen (tidigare Skolverket) har granskat verksamheten i Röllingby gymnasium och besökt skolan den 6-10 maj 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolan intervjuades elever, lärare, skolledare och företrädare för elevvården. Inspektörerna besökte även lektioner på samtliga program. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på saksuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Röllingby gymnasium	Antal elever
Gymnasieskola	600
Gymnasiesärskola	5

Källa: Skolans egna uppgifter

Röllingby gymnasium är beläget i Åkersberga centrum och den enda gymnasieskolan med kommunen som huvudman. Utbildning anordnas på följande program och inriktningar:

- elprogrammet (datorteknik, elteknik)

- hotell- och restaurangprogrammet (restaurang- och måltidsservice)
- naturvetenskapsprogrammet (naturvetenskap, miljövetenskap)
- samhällsvetenskapsprogrammet (samhällsvetenskap, ekonomi, språk)
- teknikprogrammet (form och design, IT och kommunikation)
- byggprogrammet (husbyggnad)
- fordonsprogrammet (personbilsteknik)
- handelsprogrammet (handel och service, turism och resor)
- hantverksprogrammet (frisör)
- individuellt program
- gymnasiesärskola

Inför höstterminen 2008 förbereder skolan en omorganisation som innebär att de yrkesförberedande programmen inte längre kommer att erbjudas på Röllingby gymnasium, förutom handels – och administrationsprogrammet. Lokalerna för karaktärsämnesutbildning inom hotell- och restaurang är förlagda till en kursgård ett par kilometer från skolan. Gymnasiesärskolan är en träningsårsskola för elever med svår autism. Flertalet av dessa elever kommer från de angränsande kommunerna. Skolan har egna lokaler, även dessa belägna ett par kilometer från Röllingby gymnasium.

Skolans ledning består av rektorn och fem utbildningsledare med programansvar. Härutöver finns en administrativ chef med ansvar för bland annat ekonomi och administration samt ett elevvårdsteam med kurator, skolsköterska samt studie- och yrkesvägledare. Personalen är organiserad i programarbetslag och tillämpar ett system med mentorskap. Utöver programarbetslagen finns också så kallade ämneslag.

Helhetsbedömning

Undervisningen vid Röllingby gymnasium håller överlag en god kvalitet och skolan har engagerade och kunniga lärare. Resultaten för gymnasieskolan bör dock förbättras. Detta mot bakgrund av att endast drygt 6 av 10 elever når målen för alla kurser, att färre än 3 av 4 elever får slutbetyg inom fyra år och att resultaten varierar mellan de olika programmen. Verksamheten uppvisar även ett antal brister vad avser den övergripande strukturen runt elevernas utbildning. Rutiner för stöd, upprättande av åtgärdsprogram, säkerställande av betygsättning, uppföljning av elevernas kunskapsresultat och det systematiska kvalitetsarbetet är exempel på områden som är eftersatta. Detta är en följd av den turbulens som rått i skolans ledningsorganisation och skolans styrning och ledning måste därför stabiliseras. Under de senaste åren har verksamheten präglats av omorganisationer och rektorsbyten. Beslutade rutiner har inte hunnit implementeras i verksamheten och har därför inte fått avsedd effekt. Inspektörerna bedömer att skolan har goda förutsättningar att förbättra sina kunskapsresultat om man kommer till rätta med dessa problem.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan gör inte en systematisk utvärdering av kunskapsresultaten på individuella program och i gymnasiesärskolan (1 kap. 6 § gymnasieförordningen, 1 kap. 7 § gymnasiesärskoleförordningen och avsnitten 1.2 och 2.6 läroplanen för de frivilliga skolformerna).
- Skolan saknar en skolkonferens (4 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Elevernas individuella studieplaner uppfyller inte förordningens krav (1 kap. 12 § gymnasieförordningen).
- Stödundervisning ges inte till alla elever som befaras inte nå kunskapsmålen i kursplanerna eller av andra skäl behöver stöd (8 kap. 1 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av särskilt stöd (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan. (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen).
- Lokala kurser vars innehåll strider mot förordningen anordnas (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (1, 3 och 3 a §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas kunskapsresultat bör förbättras.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med uppföljning av elevernas kunskapsresultat och utifrån dessa anpassa sina undervisningsmetoder.
- Alla elever bör fortlöpande informeras om sin kunskapsutveckling.
- Skolan bör utveckla arbetet med att säkerställa en rättvis och likvärdig betygsättning. Vidare bör skolan säkerställa att eleverna vid betygsättning ges möjlighet att redovisa också sådana kunskaper som de tillägnat sig på annat sätt än genom undervisningen.
- Skolan bör tillse att verksamheten utvecklas så att all undervisning är inriktad på läroplanens mål att sträva mot.

4 (18)

- Skolan bör utveckla arbetet med att ge eleverna inflytande över undervisningen.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med att anpassa undervisningen till de enskilda elevernas behov och förutsättningar.
- Alla elever bör ges möjlighet att välja samtliga inriktningar inom skolans utbud i specialidrott.
- Skolan bör tillse att lärarna på gymnasiesärskolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Tillgången till fungerande internetuppkoppling och bibliotek bör förbättras.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör utvecklas.
- Skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 1. Elevernas kunskapsresultat på Röllingby gymnasium

	Andel elever (%) med lägst betyget Godkänd i samtliga kurser			Andel elever (%) med slutbetyg inom fyra år			Andel elever (%) – av dem med slutbetyg – med grundläggande behörighet till universitet och högskola			Genomsnittlig betygspoäng		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Skolan	61,6	54,1	61,9	72,7	73,3	73,0	89,7	89,3	95,2	13,7	13,3	14,2
Riket		63,4	63,1	76,0	74,9	76,3	88,9	89,2	88,9	14,1	14,1	14,1

Källa: Skolverkets uppföljningssystem (statistik för det första resultatmålet saknas ännu avseende 2007).

Kommentar:

När det gäller andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan och den genomsnittliga betygspoängen har resultaten förbättrats det sista året. Det samma gäller resultatutvecklingen avseende andelen elever med lägst betyget Godkänd i samtliga kurser. Andelen elever med slutbetyg inom fyra år har försämrats marginellt jämfört år 2006. En i huvudsak positiv utvecklingslinje kan således skönjas vad gäller kunskapsresultaten vid Röllingby gymnasium. Dock framkommer i inspektionen att kunskapsresultaten varierar mellan de olika programmen. Exempelvis var andelen elever med slutbetyg inom fyra år runt 90 procent på el-programmet, naturvetenskapsprogrammet och samhällsprogrammet, medan endast cirka 60 procent av eleverna på teknikprogrammet och hotell- och restaurangprogrammet fullföljde utbildningen inom samma tidsrymd. Motsvarande värden för riket år 2007 på de två sistnämnda programmen var drygt 83 respektive 74 procent. Både för de elever som följer ett individuellt program och elever i gymnasiesärskolan saknas resultatsammanställningar varför inspektörerna inte kan bedöma resultaten i detta avseende.

Skolan har inte genomfört någon sammanställning av resultaten för elever som följer ett individuellt program. Inte heller för elever på gymnasiesärskolan finns någon samlad bild av kunskapsresultaten (se vidare område 3.3. Rektors ansvar).

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp fortlöpande i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om varje elev, minst en gång per termin ges ett utvecklingssamtal som utgår från en individuell studieplan med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort,

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Röllingby gymnasium uppfyller inom området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav, men bedöms ändå i flertalet avseenden vara av god kvalitet. Emellertid visar inspektionen att kvalitetsskillnaderna mellan lärare i några fall är så stora att risk finns för att alla elever inte erbjuds en likvärdig utbildning. Inspektörernas sammantagna bedömning är därför att området är av mindre god kvalitet.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns.

Uppföljning av resultaten

Skolans verksamhet måste, enligt läroplanen, utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste undervisningsmål och arbetsformer fortlöpande ifrågasättas resultat utvärderas och nya metoder prövas. Både elever och lärare beskriver att lärarna överlag är mycket måna om elevernas kunskapsutveckling och ständigt prövar och omprövar sina undervisningsmetoder. Enligt samstämmiga utsagor förekommer dock att stora delar av en undervisningsgrupp har fått Icke Godkänt på en kurs, utan att läraren reflekterat över sina undervisningsmetoder. Dessa utsagor stöds också av inspektörernas egna observationer. Inspektörerna bedömer att samtliga lärare vid skolan bör utveckla sin uppföljning av elevernas resultat och utifrån dessa anpassa sina undervisningsmetoder.

Information

Läroplanen föreskriver att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna. De elever inspektörerna möter i inspektionen uppger att den information de får av lärarna ibland är alltför summarisk och i vissa fall uteblir helt. Detta får som konsekvens att det inte är tydligt för eleverna vad som krävs för ett önskat betygssteg. Enligt flera elever varierar kvaliteten på den information de får av lärarna. Exempelvis uttrycker elever på det naturvetenskapliga programmet att de är mycket nöjda med den återkoppling de får av sina lärare medan elever på andra program är mindre nöjda. Inspektörerna bedömer att lärarna bör säkerställa att alla elever fortlöpande får information om sin kunskapsutveckling.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Förhållandena vid Röllingby gymnasium uppfyller inom området Bedömning och betygssättning endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav, varför inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet. Avvikelse finns framför allt när det gäller betygssättning utifrån all tillgänglig information, de nationella proven användning samt säkerställandet av en likvärdig och rättvis betygssättning. Betygs katalog finns upprättad i god ordning och eleverna får regelbundet utdrag ur denna i form av ett samlat betygsdokument.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns.

Användande av nationella kursprov

Inför betygssättningen i kärnämnen svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik liksom i de avslutande gemensamma karaktärsämneskurserna i engelska och matematik ska lärarna enligt gymnasieförordningen använda sig av nationellt fastställda prov, och bör göra så även i övriga ämnen där sådana förekommer. De nationellt fastställda proven syftar framför allt till att vara ett hjälpmedel för lärarna så att bedömningsgrunderna blir så enhetliga som möjligt över landet. Lärarna vid Röllingby gymnasium använder sig av de nationellt fastställda proven. Däremot tillmätts de nationellt fastställda proven i vissa fall en avgörande betydelse för betygssättningen av de enskilda eleverna. De nationella proven bör användas som stöd för att vid betygssättningen uppnå nationell likvärdighet och inte för examination av

den enskilda eleven.

Utgångspunkt vid bedömning och betygsättning

Lärarna ansvarar för arbetet med bedömning och betygsättning och för att det följer kraven i författningarna. Rektorn har ett övergripande ansvar för att de formella kraven följs. För att säkerställa att betygsättningen är likvärdig och rättvis för eleverna bör det inom alla ämnesgrupper finnas en pågående diskussion, där bedömning gentemot kunskapsmålen med stöd av de nationella betygsriterierna diskuteras. På Röllingby gymnasium förs inte sådana diskussioner systematiskt. I en del lärargrupper diskuteras kontinuerligt bedömningar och man tar upp olika exempel till diskussion särskilt i samband med nationella prov eller branschgemensamma prov. Inom andra lärargrupper görs det i begränsad utsträckning eller inte alls. Under intervjuerna uttrycker flera lärare osäkerhet när det gäller likvärdigheten i sina bedömningar och efterlyser gemensamma strukturer för detta arbete. Även rektorn anser att området är eftersatt och ser nödvändigheten i att inför kommande läsår skapa former för att diskutera bedömningsfrågor. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med att säkerställa en rättvis och likvärdig betygsättning.

Betygsättning utifrån all tillgänglig information

Enligt läroplanen ska läraren vid betygsättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kursplanen och beakta sådana kunskaper som en elev tillägnat sig också på andra sätt än genom undervisningen, exempelvis under den arbetsplatsförlagda utbildningen (APU). På ett par program samverkar lärarna systematiskt med elevernas handledare för att dessa bland annat ska kunna medverka vid betygsättning, diskutera kursplanernas krav och jämföra dem med branschspecifika krav samt se över vilka förutsättningar de olika APU-platserna har att erbjuda eleverna möjlighet att uppnå kunskapsmålen. Det förekommer även att elever gör praktiska prov för att visa sina färdigheter i skolan efter en avslutad APU-period. På andra program görs detta endast i liten utsträckning eller inte alls. Inspektörerna bedömer att lärarna bör säkerställa att eleverna vid betygsättning ges möjlighet att redovisa också sådana kunskaper som eleven tillägnat sig på annat sätt än genom undervisningen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället.,
- om varje elev har en individuell studieplan,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Av inspektionen framgår att verksamheten vid Röllingby gymnasium inom området Genomförandet av utbildningen är av mindre god kvalitet. Även om inspektionen visar att en variation finns mellan olika lärare så är undervisningsmiljöerna övervägande ändamålsenliga. Mycket goda exempel på hur programmålen och kursplanernas mål styr undervisningen framkommer liksom goda exempel på hur lärarna samverkar för att utbildningen skall utgöra en helhet för eleven. Det finns ett elevråd och tid för klassråd är utlagt på schemat. Undervisningen lever upp till kravet på att vara saklig och allsidig och de arbetssätt som tillämpas ger eleverna utrymme att utveckla olika kunskapsformer. Såväl lärare som skolledning arbetar med kontakter med det omgivande samhället, exempelvis genom arbetsplatsförlagd utbildning. Även internationella kontakter ingår som är en naturlig del av undervisningen.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns respektive att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Utbildningens inriktning

Läroplanens mål att sträva mot och programmålen ska ange inriktningen på undervisningens utformning och därmed en önskad kvalitetsutveckling. För att undersöka om undervisningen varit ändamålsenlig måste elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt bedömas och undervisningens utformning återkommande diskuteras med eleverna.

Som tidigare beskrivits tjänar i flertalet fall kursplanernas mål som utgångspunkt för undervisningen i Röllingby gymnasium, även om det varierar mellan olika lärare i hur hög grad dessa också styr undervisningen. Detsamma kan sägas gälla för i vad mån läroplanens mål att sträva mot anger inriktningen för undervisningen. Inspektionen visar att undervisningen i några enstaka fall nästan uteslutande följer den arbetsgång som anges i olika tryckta läromedel. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att all undervisning är inriktad på läroplanens mål.

Demokratiska arbetsformer och elevinflytande

Undervisningen ska enligt författningarna bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att både ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Enligt gymnasieförordningen ska det vidare vid varje gymnasieskola finnas en skolkonferens för behandling av vissa frågor som är av stor betydelse för

eleverna samt för informationsbyte, samråd och gemensamma diskussioner mellan rektor, personal och elever.

Under inspektionsbesöket noterar inspektörerna goda exempel på hur eleverna är delaktiga i utformande av undervisningen och hur lärarna utgår från elevernas intressen och erfarenheter. Elevernas delaktighet i utformningen av undervisningen är i vissa fall väl utvecklad men skiftar betydligt mellan lärare. Skolan har inte genomfört någon skolkonferens under det senaste läsåret. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla formerna för att ge eleverna inflytande över utbildningen och att skolan måste genomföra skolkonferens.

Individuell studieplan

Enligt gymnasieförordningen ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Den ska innehålla uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser eleven gjort. Av studieplanen ska också framgå om eleven följer ett fullständigt, utökat eller reducerat program. Om eleven följer ett utökat program ska det framgå vilka kurser som ingår i elevens fullständiga program och vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet. Eleverna vid Röllingby gymnasium har en individuell studieplan och av denna framgår uppgifter om elevens studieväg och val. Däremot framgår inte om eleven läser utökat, reducerat eller specialutformat program vilket skolan enligt inspektörernas bedömning måste åtgärdas.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,
- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Förhållandena vid Röllingby gymnasium uppfyller inom området Anpassning av verksamheten till elevernas behov endast delvis de nationella styrdokumentens mål och krav. Området bedöms därför av inspektörerna vara av mindre god kvalitet. Elever som följer ett individuellt program förbereds främst för studier på ett nationellt program. Avvikelse finns framför allt när det gäller stödundervisning i alla kurser och upprättande av åtgärdsprogram.

Inom nedanstående områden bedömer därför inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns respektive att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Individanpassad undervisning

Läraren ska, enligt läroplanen, utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar.

Vid Röllingby gymnasium noterar inspektörerna goda exempel på väl utvecklad individanpassning. Även för eleverna på gymnasiesärskolan observerade inspektörerna en långt driven individanpassning. På de övriga programmen framkom det dock vid observationer och intervjuer att undervisningen ofta är utformad på samma sätt för alla elever i en undervisningsgrupp. I gymnasieförordningens framgång att undervisningstiden inte är kopplad till poängantalet på en kurs. På Röllingby gymnasium är dock undervisningstiden generellt densamma för elever i samma kurs. För att motverka de skillnader inspektionen visat bedömer inspektörerna att skolan bör utveckla sitt arbete med att anpassa undervisningen till elevernas enskilda behov och förutsättningar.

Särskilt stöd

Enligt läroplanen ska läraren stimulera, handleda och stödja eleven och ge särskilt stöd till elever med svårigheter. En elev ska enligt gymnasieförordningen ges stöd-undervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Vid Röllingby gymnasium ges eleverna särskilda stödinsatser i framför allt i kursen matematik A, svenska och engelska. Utöver detta varierar det mellan de olika programmen i vilken mån eleverna ges stödundervisning i de ingående kurserna. Mot bakgrund av att nästan hälften av eleverna vid skolan inte når målen i alla kurser, är det enligt inspektörerna tydligt att alla elever inte ges det stöd de behöver. På naturvetensprogrammet, där flertalet elever når goda resultat, är stödundervisningen betydligt mer utvecklad än på övriga program. Inspektörerna bedömer att rektorn måste tillse att alla elever får det stöd de är i behov av i enlighet med kraven i författningarna.

Åtgärdsprogram

Om en elev bedöms vara i behov av särskilt stöd, ska rektorn enligt gymnasieförordningen se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och att eleven eller vårdnadshavarna erbjuds möjlighet att delta i utarbetandet. Mentorerna vid Röllingby gymnasium ansvarar för att åtgärdsprogram utarbetas och följs upp. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av i samband med inspektionen är av skiftande kvalitet. Exempelvis saknas i vissa fall en beskrivning av vilka mål som ska uppnås och i andra fall anges inte hur uppföljning av åtgärdsprogrammet ska ske. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med åtgärdsprogram inte uppfyller förordningens krav.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området Normer och värden i studiemiljö är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som grundar sig på att de nationella styrdokumentens mål och krav i huvudsak är uppfyllda. Inspektionen visar att skolan utgör en trygg arbetsmiljö för eleverna, att det finns ordningsregler och att flertalet lärare bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Likabehandlingsplanen ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten, åtgärder ska redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att planen ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Inspektörerna har tagit del av Röllingby gymnasiums likabehandlingsplan. Denna uppfyller dock inte de krav som författningarna ställer. Bland annat saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genom-

föras under det kommande året. Eleverna har inte heller varit delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen vilket är ett krav enligt en särskild förordning.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav,
- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området Tillgång till likvärdig utbildning sammantaget är av god kvalitet. I sin bedömning har inspektörerna tagit fasta på att eleverna har tillgång till studie- och yrkesorientering av god kvalitet, skolan kan visa att eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden, läromedel finns att tillgå liksom utrustade lokaler för karaktärsämnen på de olika programmen. Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns respektive att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Valmöjligheter

Som individuellt val ska eleverna enligt gymnasieförordningen erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen och eleven ska fritt kunna välja bland dessa kurser. Inom ramen för kurserna i specialidrott erbjuder skolan en golfinriktning. Elever från samtliga program kan delta i denna inriktning och eleverna läser kurserna som individuellt val. Intag till denna inriktning görs genom den lokala golfklubben och endast åtta elever kan beredas plats.

Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan strävar efter att anordna specialidrott efter elevernas önskemål så att alla elever som vill ha specialidrott som individuellt val också får det. Det är emellertid inte förenligt med bestämmelserna att idrottsföreningar har inflytande över vilka elever som antas till det individuella valet. Det är skolan som ska fatta beslut i dessa frågor, vilket bör säkerställas.

Inspektionen visar vidare att undervisning och betygsättning på den aktuella kursen görs av instruktörer som inte har någon anställning vid skolan. Enligt samtal med skolan och kommunen finns det ett avtal mellan kommunen och den lokala golfklubben. Trots inspektörernas efterforskningar har detta dock inte gått att klargöra. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla att huvudprincipen enligt författningarna är att det endast är undervisande lärare som är anställda i kommunen som får sätta betyg.

Lokala kurser

Enligt författningarna ska en lokal kurs ge kunskaper i ett eller flera nationellt fastställda ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. En lokal kurs får inte ersätta kurser i kärnämnen, eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program, eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. På Röllingby gymnasium finns lokala kurser som inte lever upp till författningarnas krav. Det är kommunens ansvar att se över de lokalt fastställda kursplanerna så att det överensstämmer med författningarna. Exempelvis finns inom ämnet samhällskunskap två kurser, "Livskunskap" och "Österåkers ungdomsfullmäktige", som delvis behandlar övergripande läroplansmål vilket inte är tillåtet att ha som kunskapsmål i en lokalt fastställd kurs. Vidare erbjuds Körkortsteori 100 p som ska förbereda eleverna för teoriprovet för körkort med behörighet B. Dessa kunskapsmål uppnås emellertid redan genom ett antal kurser inom ramen för Fordonsprogrammet med inriktning mot transport omfattande 500 poäng. Skolan har även skapat ett antal kurser inom ramen för ämnet "Journalistik" som inte är nationellt definierat.

Läromedel

Det finns ett bibliotek beläget i skolans lokaler. Detta är dock inte bemannat vilket gör att eleverna i praktiken inte har tillgång till något bibliotek. Enligt samstämmiga uppgifter från skolledning, lärare och elever finns tekniska problem med skolans uppkoppling till internet, vilket medför vissa begränsningar i undervisningen. Inspektörerna bedömer att såväl tillgången till fungerande internetuppkoppling som tillgången till bibliotek bör förbättras.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inom området Personalens utbildning och kompetens uppfyller Röllingby gymnasium i huvudsak de nationella styrdokumentens mål och krav. Kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen, och skolans rektor har såväl utbildning som lång erfarenhet på det pedagogiska området. Skolans personal har med några få undantag utbildning för den undervisning de bedriver, och i de fall skolan inte har lyckats rekrytera pedagogiskt utbildad personal utannonseras dessa tjänster årligen.

Lärarnas utbildning

Kommuner är enligt skollagen skyldiga att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Som ovan beskrivits har flertalet lärare utbildning för den undervisning de bedriver. De lärare som undervisar elever på gymnasiesärskolan saknar dock samtliga lärarexamen. Inspektörerna bedömer att detta är ett angeläget utvecklingsområde för skolan.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,

16 (18)

- om rektor tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Rektorn vid Röllingby gymnasium uppfyller inom detta bedömningsområde i huvudsak de nationella styrdokumentens krav. Vid inspektionen framkommer att rektorn håller sig förtrogen med verksamheten genom att initiera diskussioner och delta i verksamheten. Vidare fattar rektorn beslut enligt bestämmelserna och följer upp resultaten på skolnivå. Avvikelse finns framför allt när det gäller det pedagogiska ledarskapet.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att behov av förbättringsinsatser finns respektive att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen.

Vid inspektionen framkommer att Röllingby gymnasium har haft täta rektorsbyten under de senaste 15 åren. Endast ett fåtal av dessa rektorer har funnits på skolan längre än ett läsår. Både lärare och övrig personal uppger att detta beror på att kommunen inte gett rektorerna tillräckliga förutsättningar att genomföra uppdraget. Den nuvarande rektor har innehaft uppdraget sedan augusti 2007 och kommer att sluta när en efterträdare finns på plats, dock senast i augusti innevarande år. Under läsåret 2007/2008 har rektorn vidtagit en rad åtgärder i syfte att utveckla verksamheten och öka måluppfyllelsen. Den personal som inspektörerna samtalar med under inspektionsbesöket hyser ett stort förtroende för den nuvarande rektorn som ledare av verksamheten. På grund av den bristande stabilitet som rått i skolledningen, och till följd av att skolan av ekonomiska skäl gjort neddragningar i ledningsfunktionen, har vissa utvecklingsområden inte kunnat slutföras, hunnits med vilket framgår av denna rapport. Inspektörerna bedömer därför att det pedagogiska ledarskapet vid skolan måste utvecklas.

Rektorns ansvar för uppföljning av skolans resultat

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen, målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Som tidigare nämnts i rapporten saknar Röllingby gymnasium en sammanställning över elevernas resultat på det individuella programmet och gymnasiesärskolan. Det saknas således en samlad bild och det görs inga utvärderingar av kunskapsresultaten. Dessutom saknas former för en systematisk utvärdering av undervisningens kvalitet utifrån läroplanens mål att sträva mot. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen,

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som grundar sig på att de nationella styrdokumentens mål och krav endast delvis är uppfyllda.

Avvikelser finns både när det gäller skolans systematiska kvalitetsarbete och kvalitetsredovisningen.

Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att kraven i gällande bestämmelser inte uppfylls.

Systematiskt kvalitetsarbete

För att åstadkomma en önskad resultatutveckling måste skolan följa upp och utvärdera sina resultat i förhållande till de nationella målen och utifrån en analys ta fram åtgärder för att förbättra resultaten. Detta kvalitetshjul måste fungera på alla nivåer från de enskilda lärarna i de olika kurserna till den övergripande skolenivån.

Som tidigare beskrivits så utvärderar flertalet lärare sina undervisningsstrategier utifrån de resultat eleverna uppnår. Inom flera arbetslag förs kontinuerligt diskussioner och lärarna genomför arbetslagsvisa utvärderingar av verksamheten. Dessa dokumenteras och följs upp i så kallade arbetslagsdeklarationer. På skolenivå saknas ett systematiskt arbete för att följa upp resultat, analysera orsaker i verksamheten och utarbeta åtgärder för att förbättra resultaten. De stora skillnaderna i kunskapsresultat mellan olika program visar att detta är ett angeläget utvecklingsområde. Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i

enlighet med de nationella mål och riktlinjer som gäller för verksamheten.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i arbetet med kontinuerlig uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. En kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal och elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. En uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

Röllingby gymnasiums kvalitetsredovisning utgår i huvudsak från en undersökning av föräldrars, elevers och personals nöjdhet vad gäller exempelvis inflytande, kunskaper och färdigheter, normer och värden samt nöjd personal och personalhälsa. Inspektörerna bedömer att Röllingby gymnasiums kvalitetsredovisning uppvisar brister. Det saknas en redovisning av uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan. Vidare saknas resultat för elever som följer ett individuellt program och elever som går på gymnasiesärskolan. Syftet med kvalitetsredovisningen är att redovisa och bedöma skolans resultat i förhållande till nationella mål - nöjd personal och personalhälsa är dock områden som inte ryms inom de nationella målen. Inspektörerna ställer sig slutligen tveksamma till att skolan baserar så mycket av bedömningar av måluppfyllelse och grund för utvecklingsarbete på föräldrars, elevers och lärares nöjdhet i en enstaka enkät. Enkäten kan, enligt inspektörernas bedömning, endast utgöra en del av ett regelbundet och systematiskt uppföljningsarbete. Ytterst krävs pedagogiska bedömningar för att bedöma skolans måluppfyllelse och avgöra vilka åtgärder skolan bör vidta för att öka måluppfyllelsen. Sammantaget bedömer inspektörerna att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav.

2008-10-21 Stockholm

Malin Winbladh

Lee Gleichmann Linnarsson